Maeştrii argoului

Ioan MILICĂ
Universitatea „Alexandru Ioan Cuza", Iaşi (România)
Facultatea de Litere
Centrul de cercetări argotologice (Universitatea din Craiova)
ioan_milica@yahoo.com

U TOATE CĂ A CONSTITUIT, de multe ori, o piatră de încercare, explorarea argoului cu instrumentele ştiinţelor limbajului s-a bucurat de interes în lingvistica occidentală. Se poate chiar aprecia că cercetarea argotismelor s-a realizat adesea din unghi interdisciplinar, în condiţiile în care principalii parametri ai variaţiei lingvistice – variaţia diacronică, variaţia diatopică, variaţia diastratică şi variaţia diafazică – au fost avuţi în atenţie din perspectiva unor preocupări ştiinţifice aflate la confluenţa lingvisticii cu psihologia, sociologia, antropologia sau semiotica.

În urmă cu aproape un secol, lingvistul francez Albert DAUZAT constata că

> mistificările şi escrocheriile se prezintă la tot pasul în istoria argourilor. Pentru lingvist, nici un alt domeniu nu este mai fertil în capcane, mai bogat în mărturii mincinoase, în documente falsificate de fantezia scriitorilor sau de reaua-voinţă a celor interesaţi, ceea ce complică în mod particular studiul ştiinţific al acestor modalităţi de a vorbi.
>
> (DAUZAT 1929: 9)

O astfel de poziţie critică poate fi astăzi nuanţată. Încă din prima jumătate a secolului trecut, studiul argoului s-a profesionalizat, iar vechea tradiţie lexicografică deschisă, după cum arată Julie COLEMAN, în secolul al XVI-lea, a fost dublată, după naşterea lingvisticii ca ştiinţă de sine stătătoare (în prima jumătate a veacului al XIX-lea), de o tradiţie filologică şi descriptivă care, în linii generale, coincide cu dezvoltarea lingvisticii comparativ-istorice şi, mai apoi, cu ascensiunea structuralismului. Cu toate că interesul filologic faţă de argou poate fi, la rigoare, urmărit în presa culturală din secolul al XIX-lea şi în lucrările de pionierat, nu este lipsit de însemnătate să arătăm că unii specialişti îl consideră ca fondator al argotologiei[1] moderne pe lingvistul Lazăr

[1] Argotologia are ca obiect de cercetare „studiul procedeelor lingvistice prin care este favorizată actualizarea funcţiilor cripto-ludice, convenţionale şi identitare, aşa

BDD-A26381 © 2016 Editura Universitaria
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-22 06:09:35 UTC)

ŞĂINEANU (fr. Lazare SAINÉAN, 1859-1934), discipolul lui Bogdan Petriceicu Haşdeu.

Lucrările celui pe care învățatul britanic Eric PARTRIDGE îl considera cel mai important cercetător al limbajului încifrat al răufăcătorilor ilustrează atât cele mai importante aspecte legate de originea şi evoluția vechilor argouri ale limbilor vorbite în Europa, cât şi delicata problemă a documentelor ce atestă folosirea respectivelor argouri. Publicată în 1907, lucrarea intitulată *L'argot ancien (1455-1850), ses éléments constitutifs, ses rapports avec les langues secrètes de l'Europe méridionale et l'argot moderne* este, după cum notează autorul în prefață, prima monografie lingvistică dedicată vechiului argou al limbii franceze. Alcătuită din cinci părți (introducerea, trăsăturile specifice ale argoului, împrumuturile, fondul autohton al argoului răufăcătorilor şi impactul argoului asupra francezei moderne), cărora li se adaugă o secțiune de concluzii şi o anexă, lucrarea fixează un standard descriptiv care va fi urmat şi în alte contribuții argotologice publicate în secolul al XX-lea. O privire mai atentă permite observarea faptului că ŞĂINEANU, un pasionat cercetător al folclorului şi autor al unei lucrări monumentale închinate basmelor româneşti, valorifică instrumentele metodei comparativ-istorice în prezentarea vechiului argou francez. În convergență cu dezideratul neogramaticilor de a formula cu rigoare legile fonetice care guvernează evoluția formelor lingvistice, elevul lui Hasdeu se interesează sistematic de schimbările fonetice, morfologice şi semantice care pun în lumină mecanismele formale şi de conținut prin care se creează argotismele.

Prin tehnica de lucru adoptată, ŞĂINEANU a elaborat prima lucrare de argotologie romanică. Cu toate că unghiul de analiză favorizat este cel lexical, aspect ce întăreşte observația că primele monografii asupra argoului sunt, în esență, bazate pe materialul lingvistic adunat de lexicografi, se poate observa că viața cuvintelor argotice nu poate fi total desprinsă de mediul în care respectivele cuvinte sunt întrebuințate. Deşi autorul subliniază în introducere că a lăsat deoparte considerațiile de natură istorică şi sociologică, astfel de notații nu lipsesc cu desăvârşire. De altfel, tocmai absența informațiilor de ordin istoric şi social determină şi slăbiciunea unora dintre propunerile etimologice formulate de ŞĂINEANU. *L'argot ancien* consolidează ideea că limbajul argotic este, de fapt, un vocabular criptic, convențional şi artificial folosit de răufăcători pentru a vorbi despre activitățile lor ilegale.

---

cum se manifestă acestea în vorbirea specifică anumitor grupuri sociale" din societățile urbane (GOUDAILLIER 2002: 6). În lingvistica franceză, studiul ştiințific al vechiului argou al răufăcătorilor îl are ca pionier pe filologul Francisque Michel (STEIN 1974: 31).

BDD-A26381 © 2016 Editura Universitaria
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-22 06:09:35 UTC)

Această „limbă secretă" este neînțeleasă de către neinițiați şi se constituie prin încifrări ale formelor şi sensurilor unor cuvinte vechi, regionale sau împrumutate din alte limbi. În virtutea acestui caracter secret, argoul se opune limbii comune. Încifrarea argotică este, în concepția lui Şăineanu, conştientă şi sistematică, iar procedeul elementar de codificare semantică este metafora. Prin aceste atribute, argoul se deosebeşte de naturaleța şi spontaneitatea vorbirii populare.

Concluziile formulate de ŞĂINEANU au fost, în mod explicit sau implicit, valorificate şi rafinate din toți argotologii europeni importanți din secolul al XX-lea. Între aceştia, merită evocată personalitatea ştiințifică a lui Albert DAUZAT (1877-1955), elev al fondatorului geografiei lingvistice, Jules Gilliéron, şi unul dintre cei mai importanți specialişti francezi în toponimie şi onomastică. Spre deosebire de perspectiva strict lingvistică adoptată de Şăineanu, contribuțiile argotologice ale lui DAUZAT evidențiază îmbogățirea descrierii lingvistice cu elemente ordin istoric, geografic şi social menite să pună în relief strânsa legătură dintre limbă, gândire şi societate. Mai mult decât atât, concepția ştiințifică a lui DAUZAT, sădită în lucrări precum *La philosophie du langage* (1912, ed. rom. *Filozofia limbii*, 2015), este călăuzită de dezideratul de a surprinde principiile care guvernează evoluția limbii. În cercetarea argourilor, acest deziderat se concretizează, aşa cum observă Iorgu IORDAN[2] (1962: 379), în lămurirea vectorilor care guvernează geneza şi circulația argotismelor.

Conform perspectivei deschise de DAUZAT, argoul nu mai este interpretat ca o excrescență lexicală deviantă în raport cu limba comună, aşa cum a presupus ŞĂINEANU, ci ca fenomen natural în care se observă hipertrofia unor procese de schimbare lingvistică puse în mişcare de anumite condiții istorice şi socio-culturale. Ca şi graiurile, argourile au caracter eminamente oral. În viziunea lingvistului francez, argourile sunt vocabulare orale, de tip secundar, formate prin deformarea sau înlocuirea unor cuvinte curente ale limbii, iar vorbitorii care utilizează astfel de vocabulare sunt infractorii, unele categorii de muncitori ambulanți, comedianții, tipografii, măcelarii, şcolarii, militarii şi sportivii. Condițiile primare care favorizează apariția argourilor sunt:

a) viața în comun a unor indivizi care trăiesc în grupuri izolate,

b) mobilitatea socială a unor categorii de vorbitori,

[2] O prezentare sinoptică a concepției lui IORDAN privind argoul este inclusă în MILICĂ 2009: 81-95. În aceeaşi lucrare sunt discutate şi alte cercetări româneşti notabile asupra argoului limbii române.

BDD-A26381 © 2016 Editura Universitaria
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-22 06:09:35 UTC)

c) desfăşurarea activităţilor cotidiene în regiuni sau în medii în care se face simţită influenţa limbilor străine. În consecinţă, argourile luminează preocupările şi viziunea despre lume a argotizanţilor.

Concepţia lui DAUZAT se dovedeşte novatoare în mai multe privinţe. În primul rând, elevul lui Gilliéron constată că argoul răufăcătorilor este doar o ipostază a vorbirii argotice, întrucât aceasta cuprinde şi alte varietăţi: argoul militarilor, al navetiştilor, al şcolarilor sau al sportivilor. În mod firesc, aceste „limbi speciale" redau, în plan lingvistic, diversitatea socială caracteristică pentru lumea urbană de la începutul secolului al XX-lea, adică pentru lumea în care apaşii devin eroi de presă, iar vorbirea bulevardieră capătă anvergura unei mode. În ton cu Albert DAUZAT, Jules VENDRYES (1875-1960), discipol al marelui Antoine Meillet, arată că argourile sunt irizaţii socio-culturale ale limbii curente. Ele servesc comunicării mai mult sau mai puţin secrete dintre indivizii unor grupuri restrânse (VENDRYES 1921: 294) şi, prin această funcţie criptică, pot incluse în clasa mai cuprinzătoare a limbilor speciale (a limbajelor specializate, în terminologia lingvistică actuală).

În al doilea rând, se cuvine menţionată reconfigurarea conceptuală a glotonimului ARGOU. Dacă ŞĂINEANU constata cu temei că, în epoca veche, argoul nu era altceva decât o specie de jargon care şi-a căpătat autonomia, DAUZAT semnalează că şi alte varietăţi de limbaj de grup au urmat căi de evoluţie convergente cu ale argoului infractorilor. Fenomenul este surprins cu exactitate de Iorgu IORDAN, romanistul care poate fi considerat fondatorul studiilor româneşti de argotologie[3]:

> Dar mai întîi ce este argoul? Acest termen însemnează, după împrejurări, mai multe lucruri, şi anume: 1) limbajul răufăcătorilor, vagabonzilor, cerşetorilor şi al altor categorii sociale similare, cărora, cu o singură expresie, nemţii le spun „Unterwelt", iar francezii „les bas-fonds de la société"; 2) ceea ce se mai cheamă şi jargon, adică vorbirea specială a unor categorii sociale determinate, cum sînt soldaţii, muncitorii, studenţii, artiştii, şcolarii ş.a.; 3) tot ceea ce intră în limba cultă din vorbirea populară şi se caracterizează prin naturaleţe, spontaneitate, afectivitate etc. Sensul cel mai răspîndit, pe care l-am numi propriu, este primul.
>
> (IORDAN 1962: 368)

[3] Şi Lazăr ŞĂINEANU a acordat importanţă argoului românesc, integrându-l în comparaţii cu argourile celorlalte limbi romanice, însă Iorgu IORDAN a dezvoltat un program sistematic de culegere şi de cercetare a argoului românesc, iar rezultatele acestei iniţiative pot fi urmărite consultând atât publicaţia ştiinţifică patronată de Iordan în perioada în care a fost profesor la Universitatea din Iaşi, *Buletinul Institutului de Filologie Română «Alexandru Philippide»* (BIFR), cât şi unele lucrări de autor (IORDAN 1962, IORDAN 1975).

BDD-A26381 © 2016 Editura Universitaria
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-22 06:09:35 UTC)

În al treilea rând, se poate arăta că limbajele specializate (VENDRYES 1921: 296) denumite generic prin glotonimul ARGOU au ca trăsătură definitorie dinamismul. Orice argou accelerează înnoirea lingvistică, scrie DAUZAT, şi constituie, deopotrivă, un factor de coeziune şi o marcă de identitate a grupului în care este întrebuinţat. În argou, dinamismul schimbării determină înlocuirea formelor şi sensurilor lexicale atunci când acestea devin prea cunoscute şi se răspândesc şi în afara cercurilor de argotizanţi. Aşadar, recursul la neologism pune în prim-plan dorinţa, obiectivă sau subiectivă, de noutate. În acelaşi timp, limbajele argotice conservă elemente arhaice *„pe care limba curentă le-a pierdut"* (VENDRYES 1921: 298). Acest fapt este subliniat de DAUZAT (1946: 57), atunci când dezbate problema revitalizării pe teren argotic a *„unor cuvinte considerate moarte"*.

În esenţă, concurenţa dintre elementele lingvistice vechi şi cele noi demonstrează că *„nu se poate stabili o limită precisă între argou şi limbajul vorbit de toată lumea"* (VENDRYES 1939: 254) şi că un vocabular argotic cuprinde, de regulă, două straturi de cuvinte: un fond stabil, comun mai multor generaţii de vorbitori, consolidat prin tradiţie, şi un strat mobil, cu termeni care sunt schimbaţi permanent (cf. IRIMIA 1999: 123).

În epoca în care DAUZAT publică rezultatele cercetărilor întreprinse asupra argoului francez, în spaţiul cultural anglofon, lexicograful Eric PARTRIDGE (1894-1979) elaborează lucrarea *Slang Today and Yesterday* (1933), în care sintetizează cele mai importante puncte de vedere culese din literatura de specialitate de limbă engleză. Ca şi DAUZAT, PARTRIDGE consideră că *„[a]proape tot argoul constă din cuvinte vechi cu forme schimbate sau, mult mai adesea, din cuvinte vechi cu înţelesuri noi sau cu nuanţe noi de înţeles"* (PARTRIDGE 1954: 22). În acord cu ŞĂINEANU, care fixa o graniţă conceptuală fermă între argoul vechi şi cel modern, PARTRIDGE compară argoul răufăcătorilor (engl. *cant*) cu limbajul colocvial-argotic al anumitor categorii de orăşeni (engl. *slang*), pentru a observa că natura secretă şi tehnică a limbajelor de care se servesc grupurile restrânse şi închise de infractori pentru a comunica despre activităţile lor profesionale nu este proprie argoului folosit cu naturaleţe în vorbirea urbană.

În viziunea lui Eric PARTRIDGE, prin termenul *slang* sunt denumite elementele lingvistice informale care, conform definirii propuse de IORDAN (1962: 368), intră *„în limba cultă din vorbirea populară şi se caracterizează prin naturaleţe, spontaneitate, afectivitate"*. De altfel, PARTRIDGE este unul dintre primii specialişti care atribuie argoului caracter de normă şi distinge între argoul comun (engl. *standard slang*) şi argourile specializate ale diferitelor categorii de vorbitori: răufăcători, militari, studenţi etc.

În argoul comun se adună elemente provenite din argourile specializate:

BDD-A26381 © 2016 Editura Universitaria
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-22 06:09:35 UTC)

> În argoul comun sunt adoptate cuvinte provenite din straturile de jos ale societății, în special din vorbirea Cockney, pentru simplul motiv că argoul celor de condiție socială joasă este mai viu, mai plin de duh şi mai amuzant decât cel al vorbitorilor de engleză literară
>
> (PARTRIDGE 1954: 143-144)

Pe lângă această delimitare justă, învățatul britanic surprinde în comentariile sale şi deosebirile dintre argourile folosite în lumea interlopă şi argoul comun. În timp ce argourile răufăcătorilor sunt întrebuințate mai cu seamă din rațiuni obiective, cea mai importantă fiind dorința de a păstra secretul asupra activităților ilicite denumite prin argotisme, în argoul comun primează factori de ordin subiectiv precum dorința de a epata, de a amuza sau de a întări raporturile sociale cu alți vorbitori.

Un alt pasionat culegător de argou, David W. MAURER (1906-1981), a fost autorul a peste o sută de lucrări privind argoul lumii interlope din S.U.A. Spre deosebire de predecesorii care s-au aplecat asupra vorbirii încifrate a răufăcătorilor fie cercetând documentele de arhivă, fie recenzând critic lucrările publicate anterior, MAURER a inițiat un veritabil program de culegere a argotismelor, fie prin corespondență, fie prin anchete. Cele mai importante rezultate ale acestui travaliu ştiințific aproape uitat astăzi au fost adunate în lucrarea *Language of the Underworld* (1981). Tehnica de lucru preferată de Maurer este de tip lexicografic, glosarele compilate pentru a ilustra vorbirea diverselor categorii de argotizanți, de la pescari şi circari ambulanți la cartofori şi narcomani, fiind însoțite de comentarii în care primează observațiile de factură psihosocială. În viziunea lui MAURER,

> fiecare din multele subgrupuri ale răufăcătorilor profesionişti constituie ceea ce am putea numi o subcultură sau un microsistem, adică o entitate culturală ce diferă, deopotrivă, prin comportament şi prin limbaj de cultura dominantă
>
> (MAURER 1981: 260)

Altfel spus, lumea interlopă nu este altceva decât un ansamblu de *„subculturi infracționale parazite în raport cu cultura dominantă şi sensibil deosebite una de cealaltă"* (MAURER 1981: 262). În concepția cercetătorului american, orice vocabular argotic este emblema lingvistică a grupului în care este întrebuințat, în sensul că limbajul folosit este oglinda deprinderilor şi activităților în care se angajează membrii unei grupări infracționale. Prin urmare, funcția de bază a argoului răufăcătorilor ar fi cea identitară, din moment ce argoul are rolul obiectiv de a întări solidaritatea de grup şi a asigura protecția lingvistică a comunicării dintre răufăcători. Totodată, funcția identitară are şi temei subiectiv, întrucât, pentru un infractor, vorbirea în argou este şi o marcă a

BDD-A26381 © 2016 Editura Universitaria
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-22 06:09:35 UTC)

statutului pe care un individ îl capătă, la un moment, în sânul comunității de argotizanți din care el face parte (MAURER 1981: 261). Aşadar, argoul răufăcătorilor poate fi interpretat atât ca limbaj profesional (tehnolect), cât şi ca mijloc lingvistic de reliefare a statutului social (sociolect).

De la mijlocul secolului al XIX-lea şi până după cel de-al doilea război mondial, argotologia occidentală s-a dezvoltat atât în direcție socio- şi psiholingvistică, cât şi pe teren antropologic (STEIN 1974: 15-58). Pe adepții direcției sociolingvistice i-au interesat mai cu seamă obişnuințele comunicative ale categoriilor socio-culturale de vorbitori care recurg statornic la argou. În câmp psiholingvistic, argoul a trezit atenția specialiştilor interesați să descopere impactul trăirilor afective asupra vorbirii oamenilor simpli. Puținele încercări de explorare a argoului din unghi antropologic au fost, la vremea respectivă, tributare rasismului ştiințific (LOMBROSO 1887). După război, aceste filoane ale argotologiei s-au îmbogățit cu lucrări valoroase care ilustrează progresele conceptuale, metodologice şi terminologice înregistrate în ştiințele limbajului.

Monografia dedicată de Pierre GUIRAUD (1912-1983) argoului limbii franceze, *L'argot* (1956), cristalizează atât cadrul interpretativ dominant, respectiv studiul psihosocial al recursului la argou, cât şi unghiul de cercetare preferat în argotologie: analiza lexicală. Conceput în acord cu preceptele lingvisticii structurale, studiul întreprins de GUIRAUD devine, în a doua parte a secolului al XX-lea, standardul de realizare a unei cercetări asupra fenomenelor argotice. Autorul realizează un succint parcurs critic al cercetărilor anterioare, prezintă straturile lexicale ale argoului, examinează procedeele formale şi semantice de generare a argotismelor şi individualizează, ca şi Maurer, calitatea de emblemă lingvistică a argoului, adică funcția sa *simbolică* într-un cadru socio-cultural dat (viața răufăcătorilor).

În termenii lui GUIRAUD (1958: 97 ş.u.), argoul este *„un signum de clasă, de castă, de corp social"*. Mai apoi, autorul urmăreşte, de pe poziție stilistică, prezența argoului în literatura franceză. Acest riguros *„studiu structural"* (STEIN 1974: 46) are mai multe merite. În primul rând, sunt puse în lumină mecanismele interne şi externe de formare a argotismelor, arătându-se că aceste mecanisme au acțiune sistematică. În al doilea rând, se arată că argoul, ca orice alt vocabular de grup, este alcătuit din două categorii de cuvinte, şi anume *cuvintele tehnice* prin care sunt desemnate ființele şi lucrurile din mediul în care vorbitorul trăieşte şi *termenii afectivi* prin care se exprimă stările şi atitudinile subiectului vorbitor față de întâmplările din mediul cotidian (GUIRAUD 1958: 32). În sfârşit, se constată că, în plan cultural mai larg, argotizanții şi practicile lor comunicative au inspirat imaginarea mai multor tipuri de personaje literare (cerşetorul, vagabondul, răufăcătorul) şi au favorizat consolidarea unui

BDD-A26381 © 2016 Editura Universitaria
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-22 06:09:35 UTC)

registru estetic frust, întemeiat pe potențialul expresiv al vocabulei argotice. Stilizările literare ale argoului pot constitui obiectul unei poetici argotice.

Acelaşi traseu interpretativ este urmat şi de Louis-Jean CALVET (n. 1942), discipolul lui Pierre GUIRAUD. Miza monografiei lui CALVET, *L'argot* (1994) este de a evidenția procedeele formative şi funcțiile comunicative tipice ale oricărui argou, cu toate că prezentarea se axează mai cu seamă asupra practicilor de argotizare din limba franceză. Lucrarea se întemeiază pe teza că argoul nu trebuie considerat *„o formă distinctă, impermeabilă şi deosebită de limba de proveniență"* (CALVET 1994: 6), ci o ipostază lingvistică firească a limbii generale, caracterizată de variația a trei parametri: istoric (diacronic), geografic (diatopic) şi social (diastratic) (CALVET 1994: 114). Variația diafazică, între scopurile expresive urmărite de vorbitori, nu este pusă în discuție, deşi s-ar putea argumenta că realizările de tip monofazic, proprii argourilor specializate, şi, prin extensie, proprii oricărui limbaj specializat, au lăsat loc realizărilor de coloratură diafazică ale argoului comun, prin prezența acestuia în literatură, în mass-media, în publicitate, în muzică şi în filme, în discursul politic etc. De altfel, chiar autorul arată că scriitori precum San-Antonio nu recurg la argou, ci născocesc elemente textuale care creează iluzia argotizării (CALVET 1994: 108).

Perspectiva variaționistă (sociolingvistică) adoptată de CALVET se împleteşte cu cea funcțională. În continuitatea concepției lui GUIRAUD, care observa că identitatea limbajului argotic este guvernată de o funcție stilistică, CALVET notează că evoluția argoului este călăuzită de un cuplu de funcții, funcția criptică, prin care se asigură încifrarea semnificațiilor, şi funcția simbolică sau emblematică, având rol identitar: *„acest cuplu funcțional în care un termen predomină treptat asupra celuilalt caracterizează majoritatea argourilor contemporane"* (CALVET 1994: 91). De altfel, dezbaterea asupra rolurilor îndeplinite de argotisme în actul de comunicare verbală este bine sintetizată de Marc SOURDOT (2002: 32-34), care distinge patru ipostaze funcționale ale elementelor argotice: *criptică*, *identitară*, *ludică* şi *economică* (eficientă).

Lucrarea lui CALVET consolidează observațiile valoroase ale predecesorilor şi semnalează noi puncte de interes în studiul argourilor, între care cele mai importante sunt:

a) pătrunderea argoului în mass-media şi în lumea divertismentului (CALVET 1994: 31),

b) nuanțele multilingve ale vorbirii argotice a găştilor din suburbiile marilor oraşe,

BDD-A26381 © 2016 Editura Universitaria
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-22 06:09:35 UTC)

c) folosirea argoului ca mijloc semiotic de afirmare a spiritului de frondă (CALVET 1994: 63).

După 1986, prin fondarea la Sorbona a unui centru de cercetări argotologice (astăzi, CARGO), studiul argourilor cunoaşte, în Franța, o înflorire fără precedent. Fondatorii CARGO, Denise FRANÇOIS-GEIGER (1934-1993), Jean-Pierre GOUDAILLIER (n. 1949) şi Marc SOURDOT (n. 1946), au publicat lucrări de referință în domeniul argotologiei. Se cuvin, spre exemplu, menționate numărul tematic *Parlures argotiques* al prestigioasei reviste *Langue française* (nr. 90/1991) şi numărul tematic *Argots et argotologie* al publicației *La linguistique* (nr. 38/2002), cărora li se adaugă alte lucrări personale şi colective. În acord cu fericita formulare propusă de Denise FRANÇOIS-GEIGER (1993: 57-61), argoul este considerat *„un fenomen de simbioză"* între resursele comunicative ale limbii curente (*„gazda"*) şi vocabularele aflate în uzul diverselor categorii de argotizanți (*„simbioții"*).

Mai mult decât atât, pe fondul creşterii imigrației, prefacerile socio-culturale din marile oraşe franceze s-au concretizat lingvistic în

> emergența unei interlimbi care se situează între franceza dominantă, aflată în uz, şi ansamblul de limbi vernaculare care compun mozaicul lingvistic al suburbiilor defavorizate (fr. cités): araba magrebină, berbera, diversele limbi africane şi asiatice, limbile țigăneşti şi creolele antileze cu bază lexicală franceză
> (GOUDAILLIER 2002: 10)

Acestor complicate schimbări ale căror efecte sunt încă departe de a fi elucidate li se adaugă şi provocările comunicării verbale în epoca digitală. Interacțiunea lingvistică prin intermediul telefoniei mobile şi al internetului *„generează noi rețele de uz argotic"* (COLEMAN 2012: 267). O primă schimbare semnalată de Julie COLEMAN, autoarea unei monumentale istorii a lexicografiei argotice de limbă engleză, *A History of Cant and Slang Dictionaries* (4 volume, 2007-2011), este pătrunderea argoului în interacțiunile scrise mediate de computer. Arătând că, în uzul argotic actual, *„hotarul dintre termenii folosiți în scris şi cei folosiți în vorbire este mai nesigur ca niciodată"* (COLEMAN 2012: 267), autoarea lucrării *The Life of Slang* (2012) observă că practicile contemporane de comunicare online au destabilizat una din cele mai vechi trăsături ale argoului, şi anume caracterul oral.

O altă proprietate determinată de schimbul electronic de mesaje este împletirea argoului cu jargonul informatic (COLEMAN 2012: 273). Dacă ar fi să adoptăm un termen propus de fondatorii CARGO, în noua sa viață virtuală, argoul pare a se converti în *jargou* (fr. *jargot*, SOURDOT 1991: 23), glisarea funcțională între argoul propriu-zis şi jargon permițându-i vorbitorului să identifice, în mediul online, tipul de interlocutor căutat.

BDD-A26381 © 2016 Editura Universitaria
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-22 06:09:35 UTC)

Considerațiile de mai sus ne permit să individualizăm cel puțin patru dintre aspectele care au atras atenția argotologilor:

a) Denumirea de ARGOU acoperă o multitudine de practici de comunicare verbală mai mult sau mai puțin specializate, proprii traiului în mediul urban. Unele dintre aceste limbaje au atestare multiseculară (argoul răufăcătorilor), altele apar sub ochii noştri (argoul internauților).

b) Din rațiuni de ordin metodologic, cei mai mulți dintre specialişti consideră că esența argoului este de natură lexicală: orice argou este un vocabular grefat pe gramatica limbii curente, însă această simbioză nu trebuie să neglijeze faptul că unele varietăți de argou mizează pe destructurarea sonorităților şi formelor gramaticale convenționale ale limbii de uz comun. Astfel de fracturi lingvistice pot semnala existența unor fracturi sociale şi culturale (GOUDAILLIER 2002: 11).

c) Argoul a fost adaptat, de la o epocă la alta, tehnologiilor şi tendințelor comunicative ale timpului. Începând a doua jumătate a secolului al XIX-lea argotismele apar din ce în ce mai consistent în paginile ziarelor, iar în zorii secolului XXI, cuvintele argotice participă, împreună cu alte elemente, la constituirea țesăturii semiotice a comunicării colocviale în mediul online. Elementul argotic a devenit una din mărcile scripturalității electronice informale.

d) Prezența argotismelor în mass-media, în discursul politic sau pe terenul artelor, îndeosebi în literatură, muzică şi film, a favorizat interpretarea recursului la argou fie ca manifestare a creativității lingvistice, fie ca degradare a standardelor şi cutumelor care guvernează comunicarea în sfera publică. Indiferent, însă, de atitudinea față de argou, un fapt incontestabil merită subliniat: profilul argourilor este guvernat de vectorii care întrețin evoluția oricărei limbi naturale.

BIBLIOGRAFIE

Argots et argotologie, in *La linguistique*, nr. 38, vol. 1/2002. Paris: Presses Universitaires de France, număr disponibil online. URL: <https:// www.cairn.info/revue-la-linguistique-2002-1.htm>.
CALVET, L.-J. (1994). *L'argot*. Paris: Presses Universitaires de France.
COLEMAN, J. (2012). *The life of slang*. Oxford: Oxford University Press.

BDD-A26381 © 2016 Editura Universitaria
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-22 06:09:35 UTC)

DAUZAT, A. (1946). *Les argots. Caractères, évolution, influence*. I*ndex alphabétique*. Paris: Librairie Delagrave, Coll. „Bibliothèque des chercheurs et des curieux".

DAUZAT, A. (2015). *Filozofia limbii*, traducere de Magda Jeanrenaud şi Alexandru Gafton. Iaşi: Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza", Col. „Logos".

FRANÇOIS-GEIGER, D. & J.-P. GOUDAILLIER (editori) (1991). *Parlures argotiques*, *Langue française*, nr. 90, număr disponibil online. URL: <http://www.persee.fr/issue/lfr_0023-8368_1991_num_90_1>.

FRANÇOIS-GEIGER, D. (1993). „L'argot, un phénomène de symbiose". *Dilbilim*, X, pp. 57-61, articol disponibil online. URL: <http://www. egejfas. org/download/article-file/11442>.

GOUDAILLIER, J.-P. (2002). „De l'argot traditionnel au français contemporain des cités". *La linguistique*, vol. 38, nr. 1, pp. 5-24, articol disponibil online. URL: <https://www.cairn.info/revue-la-linguistique-2002-1.htm>.

GUIRAUD, P. (1958) [1956]. *L'argot*. Paris: Presses Universitaires de France.

IORDAN, I. (1962). *Lingvistica romanică. Evoluţie, curente, metode*. Bucureşti: Editura Academiei R.P.R.

IORDAN, I. (1975) [1944]. *Stilistica limbii române*. Bucureşti: Editura Ştiinţifică.

IRIMIA, D. (1999). *Introducere în stilistică*. Iaşi: Polirom, Colecţia „Collegium".

LOMBROSO, C. (1887). *L'homme criminel. Étude anthropologique et médico-légale*, traduit de l'italien par G. Regnier et A. Bournet, avec une préface du Dr. Ch. Létourneau. Paris: Félix Alcan, Éditeur.

MAURER, D. W. (1981). *Language of the Underworld*. Lexington: University Press of Kentucky.

MILICĂ, I. (2009). *Expresivitatea argoului*. Iaşi: Editura Universităţii „Alexandru Ioan Cuza", Col. „Logos".

PARTRIDGE, E. (1954). *Slang To-day and Yesterday with a short historical sketch; and vocabularies of English, American and Australian Slang*. London: Routledge & Kegan Paul.

SAINÉAN, L. (1907). *L'argot ancien (1455-1850), ses éléments constitutifs, ses rapports avec les langues secrètes de l'Europe méridionale et l'argot moderne. Avec un appendice sur l'argot jugé par* Victor Hugo *et* Balzac. Paris: Honoré Champion Éditeur.

SOURDOT, M. (1991). „Argot, jargon, jargot". *Langue française*, nr. 90, pp. 13-27, articol disponibil online. URL: <http://www.persee.fr/doc/lfr_ 0023-8368_1991_num_90_1_6192>.

BDD-A26381 © 2016 Editura Universitaria
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-22 06:09:35 UTC)

SOURDOT, M. (2002). „L'argotologie : entre forme et fonction". *La linguistique*, vol. 38, nr. 1, pp. 25-40, articol disponibil online. URL: <https://www.cairn.info/revue-la-linguistique-2002-1.htm>.

STEIN, A. L. (1974). *L'Écologie de l'Argot ancien*. Paris : A. G. Nizet.

VENDRYES, J. (1921). *Le langage. Introduction linguistique à l'histoire*. Paris: La renaissance du livre.

BDD-A26381 © 2016 Editura Universitaria
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-22 06:09:35 UTC)